

jiân-āu pe khi hioh tī lāng só beh chiáh ê mih, án-ni bōe bián-tit tōa lâ-sâm khi bak-tiòh chiáh mih. Hô-sîn ê kha só òe tōa khi ê lâ-sâm sui-jiân kék chió, chóng-sī tī hit ê lâ-sâm tiong kiaⁿ liáu ū tī pīⁿ ê sòe khún (ū sī kiò chòe bī-bút) tī-teh, kàu-giáh thang thōan-jiám siong-tiōng ê pīⁿ-chêng, chhin-chhiūⁿ tng-á jiát, lâu-thò, chòe-lī hiah ê. Jóah thiⁿ sī gín-á siat-siá, kiám-chhái ūi-tiòh chiáh-mih bak-tiòh hô-sîn ê tók.

Siat-sú chiáh mih í-keng bak-tiòh, nā chú sèk chiū òe biát tók. Chú hó ê sī tiòh siu hó-sè bián koh-chài bak-tiòh. Bōe piáⁿ, bōe thng-á ê lāng eng-kai khàm mih hó-sè, bián hô-sîn lâi bak-tiòh.

(7) Tī chit ê tōe-hng chōe-chōe tōa-lāng gín-á siⁿ bün-thāng. Che sī cháiⁿ-iūⁿ? Sī in-ūi só chiáh ê chhài-soe liām tiòh bün-thāng nng, í-keng kàu pak-lāi chiah chiáⁿ chòe bün-thāng. Chōe-chōe lāng pak-tó thiáⁿ siat-siá sī ūi-tiòh chit ê iân-kò. Ū tí-hông ê hoat-tō, chiū-sī ták hō chhài ták pái tiòh tãi-seng chú chiah chiáh. Teh chú ê sī bün-thāng nng òe sí-khì, āu-lāi bōe chiáⁿ chòe bün-thāng.

Gín-á nā pàng bün-thāng, tiòh tãi-seng chiah pòⁿ thng sī pi-iū lâi chheng tng-á, jiân-āu khang pak ê sī chiah sat bün-thāng ê iòh. Nā iân-chhián bô chiah iòh, kiaⁿ-liáu òe tì-kàu pak lâi kan-khó.

(8) Chōe-chōe i-seng bat hoan-hù lāng, bē chiah ê tãi-seng chha-put-to saⁿ khek kú, tiòh seng lim chit nng óaⁿ chheng ám á-sī kún-chúí. Án-ni hō seng-khu ū liū-chit, kàu-giáh thang siⁿ kúi-nā hō òe pang-chān siau-hòa ê chiap, koh ū pát mih lī-ek. Tng chiah ê sī m̄ thang lim chin chōe, kiaⁿ-liáu òe hō ūi chiap siuⁿ pòh, chiū i ê siau-hòa lát kiám chió.

(9) Lāng nā siōng-siōng chiàu kui-kú lâi lim-chiáh, chiah khah bōe hōan-tiòh ūi thiáⁿ lân siau hit hō pīⁿ. Phòⁿ-pīⁿ sui-jiân òe i-tit, lêng-khó lim-chiáh ê sī ták hāng chiàu hoat-tō, hō seng-khu khah bián hit hō pīⁿ. Phì-jū pio-á sin ê sī ták hāng lóng sī hó, nā lām-sám ēng sui-jiân siu-lí kàu hó, iā bōe pí-tit iáu-bē pháiⁿ-khi ê sī hiah íóng.

(10) Chiah mih tī ūi lâi tiòh chham ūi-chiap chiah òe siau-hòa. Kiám-chhái lāng chiah siuⁿ chōe á-sī in-ūi phòⁿ-pīⁿ, ūi só siⁿ chiap bô kàu-giáh siau-hòa lát, chiū chiah mih òe chek-chū khah kú tī ūi lâi. In-ūi ūi sī sio ê só-chāi, só-í chiah mih òe piàn chhàu-sng. Nā thò chhut lāng chiām sī òe khah sóng, nā bô thò chhut, kiaⁿ-liáu ūi òe ná tiūⁿ tōa, ūi ê piáh ná sit lát, siau-hòa ná bô sún.

Án-ni thang chai nā thàn òe-seng ê lí lâi lim-chiáh, hit ê lī-ek chin-chiáⁿ tōa.

Náu-pō.

96. Náu-pō thang pun chòe thâu-náu, chek-náu kap náu-sòⁿ. Thâu-náu sī pah thé ê tiong-kan tē-it óah-lêng ê pō-ūi, kīⁿ-nā kak-ngō, í-kip ták hō kóan ūn-tōng ê sim-ì kap su-sióng, chhit chêng, lóng tui thâu-náu hoat chhut. Thâu-náu sī tī thâu-lô kut lâi, ū 3 têng mòh teh pau i bát-bát, khah bōe siū kháp tiòh. Gōa-têng miá kiò náu-kun-i, tiong têng kiò chòe náu sip-i, lâi-têng kiò chòe náu-huih-i in-ūi ū bī-huih-kng sì-úi hun sòⁿ teh iúⁿ-chhiⁿ náu. Thâu-náu ê hêng-sè lióh-á chhin-chhiūⁿ koe-nng ê khóan-sit, chêng bīn khah chiam hêng, āu-bīn khah khoah.

97. Thâu-náu pun 4 ùi, chiū-sī tōa náu, sió náu, náu-kiô kap iân-náu. Tōa náu sī chòe thâu-náu ê téng-thóau kap chêng bīn hit tōaⁿ, sió-náu khng tī āu-bīn koh ē-tóe. Tōa-náu kap sió-náu nng hāng òe hun chó-iū 2 pêng, koh ták ê ù náu-chit, hō chó-iū 2 pêng òe saⁿ liân.

Iân-náu sī chit tiâu náu chit, òe hō tōa-náu kap chek-náu saⁿ-liân. Tōa náu ù chōe-chōe hôe-hùn, khut-khut khiok-khiok chhin-chhiūⁿ hùt-thô-jīn ê khóan-sit. Hùn-tiong ê khang-khiah chhim khín bô saⁿ tâng, tē-it chhim ê chha-put-to chit chhùn. Koh lāng tōa-náu ê hùn iā bô tâng. Eⁿ-á ê hùn khah khiú iā bô sím-mih bêng, kàu tiong-liân chiū khah chhim khah bêng.

Sió-náu sī tī tōa-náu ê āu-bīn kap ē-tóe, sī liòh-á chhim-chhiūⁿ sòe ê kun-thâu-bú. I ê hùn m̄-sī oan-khiau chhin-chhiūⁿ tōa-náu ê, sī tit-tít ê. Náu ê chit gōa-bīn sī hé-hu sek, lāi-bīn khah chōe sī pèh sek ê chit, nā sī iū-gōan ù hé-hu sek ê kat tī-teh. Hé-hu sek ê chit òe siⁿ-khí ì-chì kap su-sióng, pèh ê chit sī bōe sng-tit ê iù-iù ê sòeⁿ, òe thōan hit ê ì-chì kàu pát ùi.

98. Lāng ê lêng-thong, tì-sek, ti-kak lóng sī tui náu chhut. Náu nā tiòh-siong á-sī siⁿ pⁿ, lāng kiám-chhái òe piàn thām-lōan, kiám-chhái sit cheng-sīn, kiám-chhái hoat iūⁿ-hīn, kiám-chhái piàn-sūi.

Náu tiòh chai-pòe, sòe-hàn ê sí ēng hó ê kàu-iòk ùn-ùn-á khui i ê lêng-khiàu, kiàn-siat hó ê sip-kòan.

Tú-tiòh gín-á khah lêng-laī, seng-khu iáu iù ê sí, pē-bú tek-khak m̄-thang pek i thák, kiaⁿ-liáu i ê náu kè-thâu chòe kang, seng-khu iā bōe kham-tit, i ê náu-lát iā bōe hoat-tát. Hit hō gín-á pí pêng-sióng ê gín-á tiòh khah bān thák, koh ēng gōa-bīn ê ùn-tōng lái ke-thiⁿ sin-thé ê ióng-kiāⁿ. Khah tōa-hàn ê sí i chiū khah òe kham-tit thák, iā òe khòai chìn-pō.

99. Náu iā tiòh sòe-jī chiàu-kò, ù sí tiòh hiòh-khùn, nā tit-tit káng-kiù chheh kàu siān chiū khah bōe gâu siūⁿ, nā chiām chhiáⁿ hiòh khi chòe pát mih sū, āu-lái náu put-chí khah òe chhim siūⁿ. Lāng tó-teh khùn ê sí náu òe hiòh, koh òe tit-tiòh hiuh thang iúⁿ-chhiⁿ i, lái pó só ēng liáu ê chit. Thák-chheh lāng ēng náu-lát khah chōe, só-í iàu-kín tiòh khùn kàu-giáh. Ták lāng tiòh khùn chhit, poeh tiám-cheng kú, chóng-sī ù lāng khiām khah chōe, ù lāng khiām khah chíó. Eⁿ-á tiòh khùn tē-it kú, koh bē tióng-sêng ê pí tōa-lāng iā tiòh khùn khah kú.

Óh-lái hák-seng pàng-hē ê sí tiāⁿ-tiāⁿ chòe chhiú-kang, m̄ tát-tiòh gōa-bīn ê ùn-tōng, lái pó náu ê òah-tāng lêng-lèk.

100. Thâu-náu ē-bīn hoat náu-sòeⁿ 12 tui. Tui chêng bīn òe āu lái sng chiū-sī chiàu ē-tóe:

Tē 1 tui   òe kàu phīⁿ lái, ù koan-hē tī phīⁿ ták hō bī.

Tē 2 tui   kàu bák-chiu, ù koan-hē tī khòeⁿ-kìⁿ ê tãi-chì.

Tē 3, 4, 6,   chí 3 tui òe kóan bák-chiu ê tng-lái tng-khì.

Tē 5 tui   koan-hē bīn ê ti-kak. Lāng chai chhui-khí thiàⁿ sī àn chit tui náu-sòeⁿ thōan kàu náu chiah òe chia.

Tē 7 tùi	sī kóan bīn ê tín-tāng í-kíp bák-chiu ê thí-khui kap pàng-khoeh.
Tē 8 tùi	kàu hī-khang ũ koan-hē thia ⁿ -kì ⁿ ê sū.
Tē 9 tùi	hō láng ōe jīn-tít chhùi-lāi ê bī-sò, koh ōe kóan thun-lòh.
Tē 10 tùi	ōe pun-chhe khi chín hng, chiū-sī kàu sia ⁿ -kng, hì, sim, ũi kap koa ⁿ .
Tē 11 tùi	sī kóan âm-kún kúi-nā tiâu ki-bah.
Tē 12 tùi	sī kóan chhùi-chih ê tín-tāng.

Lūn chek-náu

101. Chek-náu ōe sòa-chiap thâu-náu ê iân-náu, koh sī khng tī ka-chiah kut ê tiong-khang. Chek-náu iā ũ saⁿ-tēng mōh teh pau i, chhin-chhiūⁿ thâu-náu chit-iūⁿ. I ê chō-chit iā kap náu saⁿ chhin-chhiūⁿ. Chiū-sī ũ hé-hu sek kap pēh ê, chí nng hō chit. Chek-náu teh keng-kè chek-thiāu chōe-chōe tē kut, tī múi 2 tē kut ê tiong-kan siang-pēng ũ khang, hō chek-náu só hoat ê náu-sòⁿ-kun, chēng āu 2 tiâu thang chhut lái. Í-keng chhut chiū chí 2 tiâu kun ōe saⁿ-liân háp chòe chit tiâu náu-sòⁿ. Chiah ê náu-sòⁿ kiōng 31 tùi, ōe kàu âm-kún, chhiú, sin kap kha. Chēng-kun āu-kun ê koan-hē bô saⁿ-tāng, chēng-kun sī koan-hē tín-tāng ōe thōan bēng-lēng kàu ki-bah, nā koah-tng chiū hit tiâu só kóan ê só-chāi bōe tín-tāng, chiū-sī piàn-sūi. āu-kun ê koan-hē ti ti-kak, nā koah-tng chiū i só kóan ê só-chāi sui-bóng ōe tín-tāng, nā-sī bô kak-ngō.

Siat-sú chek-náu bô lūn sím-mih só-chāi tiōh-siong, hit ũi í-ē ōe siat-lòh kong-iōng; só hoat chhut ê náu-sòⁿ bōe tùi thâu-náu tit-tiōh bēng-lēng, thang thōan hō ki-bah, só-í hiah ê náu-sòⁿ só kóan ê só-chāi ōe piàn-sūi. M̄-nā án-ni iā bô kak-ngō, in-ūi thōan jip ê náu-sòⁿ bōe thōan tãi-chì kàu náu, sī in-ūi chek-náu tiōh-siong ê só-chāi lái keh-tng.

Lūn náu-sòⁿ

102. Náu-sòⁿ si-kòe thòⁿ kàu thong seng-khu. Ták tiâu gōa-bīn pau pēh sek koh hām iū ê chit chòe siū, lái-bīn ũ hé-hu sek ê náu-chit. Náu-sòⁿ ũ 2 hō ê lō-ēng; chit hō sī tùi gōa-bīn lái thong tī chek-náu, kap thâu-náu hō láng ōe kak-ngō, ōe chai seng-khu gōa ê sū, chit hō kiò chòe thōan-jip ê náu-sòⁿ. Tē-jī hō ōe thōan thâu-náu ê bēng-lēng kàu ki-bah, hō i ōe thàn láng ê ì-sù lái kiu, lái pàng, chit hō kiò chòe thōan-chhut ê náu-sòⁿ.

Láng put-lūn beh chòe sím-mih sī tùi náu tãi-seng chú-ì, náu-sòⁿ chiū liām piⁿ thōan bēng-lēng kàu ki-bah lái kek i thàn láng ê ì-sù, put-lūn sī kiu á-sī pàng bô m̄ thàn bēng-lēng. Taⁿ siat-sú hit tiâu ōe kóan bó só-chāi ê thōan-chhut náu-sòⁿ lái koah-tng, sui-jiân ũ chí-ì ài hō hit só-chāi tín-tāng iáh bōe thàng i, só-í ōe chai sī tùi thōan-chhut náu-sòⁿ lái hoan-hù ki-bah chiah ōe kiu á-sī pàng.

103. Phē ê lái-chō ũ ti-kak náu-sòⁿ chōe-chōe, só-í kiám-chhái chhák-tiōh, á-sī sio-tiōh, á-sī put-lūn bong sím-mih mih, chiah ê thōan-jip ê náu-sòⁿ ōe thong-ti náu, láng chiū liām-piⁿ chai. Taⁿ siat-sú hit tiâu kóan bó só-chāi ê thōan-jip náu-sòⁿ lái koah-tng, chiū hit só-chāi lóng m̄-chai thiāⁿ, m̄ chai chiūⁿ, bong mih iā m̄ chai. In-ūi án-ni, lán thang chai hit tiâu thōan jip ê náu-sòⁿ sī kóan kak-ngō ê tãi-chì.

104. Phē ê náu-sòⁿ ōe thōan-pò hō láng ōe hiáu sio-léng, chho-iù, tâm-ta, iáu kú bōe